

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS RIISTANHOITOYHDISTYSTEN VALTIONAVUSTUKSEN JAKOPERUSTEISTA

1. Nykytila

Riistanhoitoyhdistysten (295 kpl) toiminnan rahoituksesta säädetään riistahallintolaissa (158/2011) ja riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993). Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteet uudistettiin vuonna 2017 muuttamalla riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia lailla 967/2017 ja riistahallintolakia lailla 968/2017. Muutos tuli voimaan 1.1.2018. Uudet jakoperusteet otetaan käyttöön portaittain. Siirtymäsäännöksen mukaan vuonna 2018 riistanhoitoyhdistysten valtionavustus määräytyy vuonna 2017 käytetyillä jakoperusteilla ja vuonna 2019 valtionavustuksesta määräytyy puolet vuonna 2017 käytetyillä jakoperusteilla ja puolet uuden lain mukaisilla jakoperusteilla. Valtionavustus jaetaan kokonaan uusilla jakoperusteilla vuonna 2020.

Vuonna 2018 voimaan tulleen riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 4 momentin mukaan riistanhoitoyhdistysten valtionavustukseen osoitetun määrärahan jakoperusteena käytetään: 1) toiminnanohjauksen palvelutarvetta; 2) metsästyksen valvontaa; 3) suurriistakantojen hoitoa; 4) koulutuksia ja nuorisotyötä; 5) riistalaskentoihin kannustamista; 6) valtionmaiden metsästysjärjestelyjen edellyttämää palvelutarvetta metsästyslain 8 §:ssä tarkoitettulla alueella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteista. Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen osalta. Suomen riistakeskuksen myöntämän valtionavustuksen takaisinperintää koskevan päätöksen osalta valtionapuviranomaisena toimii kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustus on vuonna 2018 yhteensä 2,34 miljoonaa euroa. Se on budjetoitu valtion talousarvion momentille 30.40.50 Riistatalouden edistäminen.

Vanha riistanhoitoyhdistysten varainjakomalli on ollut kaksitasoinen. Ensin valtion talousarviossa riistanhoitoyhdistyksille osoitettu määräraha jaettiin riistakeskuksen toiminta-alueiden (15 kpl, entiset riistanhoitopiirit) välillä tietyillä jakoperusteilla (jäsenmäärä, maapinta-ala, metsästysseurojen lukumäärä, pyyntilupahakemusten määrä, ulkopaikkakuntalaista määrä, aktiivisten riistakolmioiden määrä, suurpetojen: ilves, karhu, susi, ahma määrä sekä alueella asuvan väestön määrä). Sen jälkeen kunkin toiminta-alueen (15 kpl) sisällä alueelle kohdentunut määräraha on jaettu edelleen toisilla riistanhoitoyhdistysten aluekokouksen esityksen mukaisilla jakoperusteilla. Käytännössä eri alueiden sisällä riistanhoitoyhdistyskohtaiset jakoperusteet ovat olleet erilaiset. Useimmiten käytettyjä perusteita varainjaossa ovat erisuuruiset tasajako-osuudet sekä yhdistysten jäsenmäärät. Vanhoissa varainjakomalleissa osalla alueista jopa yli puolet varoista on jaettu riistanhoitoyhdistyksille tasajaolla ja loppuosa usein jäsenmäärien perusteella. Vanhoissa jakomalleissa käytetyt tasajako-osuudet

ovat estäneet riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä, sillä tasajako olisi pienentänyt yhdistyneiden riistanhoitoyhdistysten saamaa määrärahaa.

Keskeisin ongelma vanhoissa varainjakomalleissa on ollut, että käytetyt varainjakoperusteet eivät ole ohjanneet varoja toiminnan tuloksellisuuteen kannustavasti, koska varainjaon perusteena ei ole riistanhoitoyhdistysten tekemän työn tuotokset. Nykytilanteessa esimerkiksi noin 30 % riistanhoitoyhdistyksistä ei ole järjestänyt lainkaan metsästäjätutkintoon johtavaa koulutusta ja 66 % ei ole järjestänyt lainkaan tilaisuuksia kouluille ja oppilaitoksille. Lisäksi vanha valmisteluprosessi on ollut monia hallinnollisia tasoja kuormittava ja prosessi on kestänyt pitkään.

Valtionavustuksen lisäksi riistanhoitoyhdistyksille kertyy merkittävästi tuloja julkisista hallintotehtävistä perittävistä maksuista. Maksuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2017—2019 (1463/2016).

Riistahallintolain 32 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten muut tulot on käytettävä toiminnasta syntyneisiin menoihin voittoa tuottamatta. Vuoden 2018 alusta voimaan tullut riistahallintolain 32 §:n muutos parantaa riistanhoitoyhdistysten taloudellista tilannetta toiminnan rahoittamiseksi, sillä lain muutoksen jälkeen ne voivat käyttää julkisiin hallintotehtäviin liittyvistä suoritteista perittävistä maksuista mahdollisesti kertyvää ylijäämää ensi sijassa muista julkisista hallintotehtävistä aiheutuviin menoihin ja toissijaisesti muista laissa säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Tällä on merkittävä varojen käyttöä joustavoittava vaikutus, keskimäärin noin 2000 euroa riistanhoitoyhdistystä kohti vuodessa, johtuen laajasta vapaaehtoistyöstä erityisesti ampumakokeiden järjestämisessä.

2. Esityksen ehdotukset ja tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on säätää täsmällisesti ministeriön asetuksella riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteina käytettävistä tekijöistä riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen uudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 117/2017 vp) ja lainmuutoksen (967/2017) tavoitteiden toteuttamiseksi. Valtionavustuksen perusteena olevat tekijät määritettäisiin sellaisiksi, että ne tukevat ja kannustavat riistanhoitoyhdistyksiä riistapolitiikan kannalta tärkeiden yhteiskunnallisten tehtävien toteuttamiseen, kuten riistalaskentojen kannustamiseen ja kouluille, oppilaitoksille sekä muille nuorisoryhmille järjestettävien tilaisuuksien järjestämiseen.

Valtionavustuksen jakoperusteiden uudistuksen tavoitteena on poistaa riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä estävät tasajakoperusteet valtionavustuksen jakoperusteista. Lisäksi tavoitteena on vähentää jakoperusteina käytettävien tekijöiden määrää ja vähentää jakoperusteiden käsittelyn hallinnollista taakkaa hallinnon eri tasoilla. Tavoitteena on yhtenäistää eri alueilla käytössä olleet erilaiset jakoperusteet siten, että riistanhoitoyhdistykset ovat jatkossa yhdenvertaisessa asemassa toimintansa tuotosten perusteella saamansa valtionavustuksen suhteen.

3. Esityksen vaikutukset

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteista säädetään laissa siten, että valtionavustuksen jakoperusteet tukevat riistapolitiikan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden kannalta tärkeitä tehtäviä. Esitys kannustaisi riistanhoitoyhdistyksiä toteuttamaan riistapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta tärkeitä paikallisia tehtäviä.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, koska asetus ei vaikuta valtion talousarviossa riistanhoitoyhdistyksille osoitetun määrärahan kokonaisuuteen, vaan ainoastaan talousarviossa osoitetun määrärahan jakamiseen riistanhoitoyhdistyksille.

Esityksellä on taloudellisia vaikutuksia riistanhoitoyhdistysten toimintaan. Valtionavustus on viime vuosina kattanut keskimäärin noin 55 % riistanhoitoyhdistysten varsinaisen toiminnan menoista. Riistanhoitoyhdistysten valtionavustus on keskimäärin 7 900 euroa. Sen lisäksi riistanhoitoyhdistykset saavat myös muuta rahoitusta keskimäärin noin 45 %, josta suurin osa kertyy julkisista hallintotehtävistä kertyvistä maksuista.

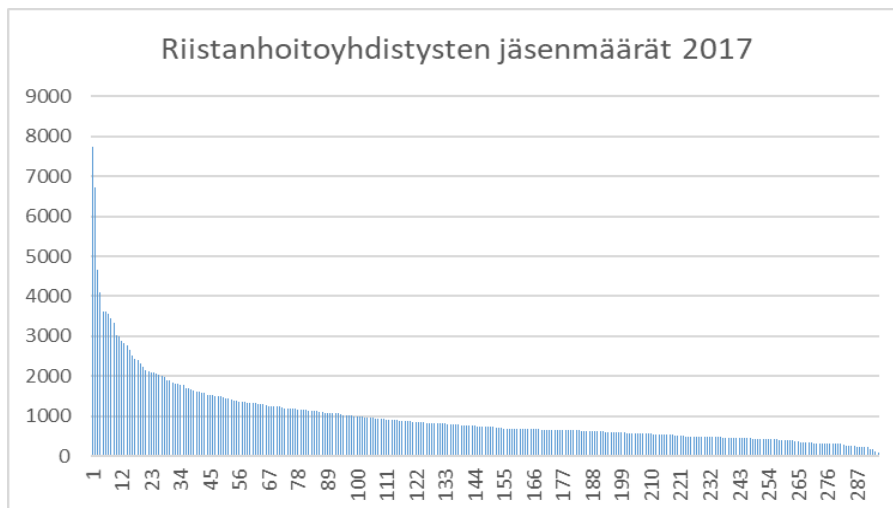
Valtionavustuksen jakaminen esityksen mukaisten toiminnan tuotosten perusteella ohjaa rahoitusta entistä enemmän aktiivisesti toimiville riistanhoitoyhdistyksille, jotka toteuttavat laissa säädettyjä tehtäviä ja tämän toiminnan ansiosta niiden toiminta-alueella toteutuu jakoperusteina huomioon otettavia tuotoksia. Näiden toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuu myös riistanhoitoyhdistyksille merkittäviä kustannuksia. Vastaavasti esitys ohjaa rahoitusta vähemmän niille riistanhoitoyhdistyksille, jotka eivät tee jakoperusteiksi säädettyjä tehtäviä ja joiden alueella ei toteudu jakoperusteina huomiotavia tuotoksia.

Esityksen johdosta Suomen riistakeskuksen on kehitettävä riistanhoitoyhdistysten toimintaraporttien keräämiseen kehitettyä tietojärjestelmää siten, että sen avulla riistanhoitoyhdistykset voivat raportoida valtionavustuksen jakoperusteina käytettävät tiedot mahdollisimman helposti ja nopeasti.

4. Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Riistanhoitoyhdistysten yleisavustuksen jakoperusteet

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan 35 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten jäsenmäärän mukaisessa suhteessa. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla 2,34 miljoonassa eurossa, jaettaisiin tällä perusteella 819 000 euroa. Mikäli metsästäjä määrä säilyisi nykytasolla (305 500), arvioidaan riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen jako-osuuden määräksi tällä jakoperusteen osalta 2,68 euroa jäsentä kohti. Jäsenmäärän vaihteluväli oli 80-7733 (Kuva 1). Jakoperusteen tarkoituksena on kuvata riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjauksen palvelutarvetta.

Kuva 1. Riistanhoitoyhdistysten jäsenmäärien jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan 5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla suoritettujen metsästyksen valvontatapahtumien määrän mukaisessa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena on kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä järjestämään niiden julkisiin hallintotehtäviin kuuluva metsästyksen valvonta aktiivisesti. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 117 000 euroa.

Aiemmin riistanhoitoyhdistykset ovat raportoineet toimintaraporteissa riistanhoitoyhdistyksen *valvontaiskujen* määrän. Vuonna 2015 riistanhoitoyhdistykset raportoivat suorittaneensa yhteensä 429 valvontaiskua ja vuonna 2016 vastaavasti 305 valvontaiskua. Tilastoidun valvontaiskun käsitettä ei ole tarkemmin määritelty, joten valvontaisku on voinut käsittää vaihtelevan määrän yksittäisiin metsästäjiin kohdistuvia tarkastuksia. Vuonna 2017 yhteensä 118 riistanhoitoyhdistystä raportoi järjestäneensä metsästyksen valvontatapahtumia yhteensä 551 (vaihteluväli 1-38), joissa tavattiin yhteensä 2 578 metsästävää asiakasta (kuva 2). Vuonna 2017 yhteensä 177 riistanhoitoyhdistystä ei raportoinut järjestäneensä metsästyksenvalvontatapahtumia.

Aiemmista raportoiduista tiedoista ei käy parhaalla mahdollisella tavalla ilmi, kuinka laajaa ja yksittäisen metsästäjän näkökulmasta näkyvää riistanhoitoyhdistyksen valvontatoimintaa on ollut. Näin ollen valtionavustuksen määräytymisen perusteeksi säädettävä *valvontatapahtuma* määriteltäisiin asetuksessa tarkemmin niin, että sillä tarkoitettaisiin yksittäisen metsästäjän tarkastusta, jonka riistanhoitoyhdistyksen metsästyksenvalvoja suorittaa riistahallintolain (158/2011) 23 §:n 2 momentin nojalla.

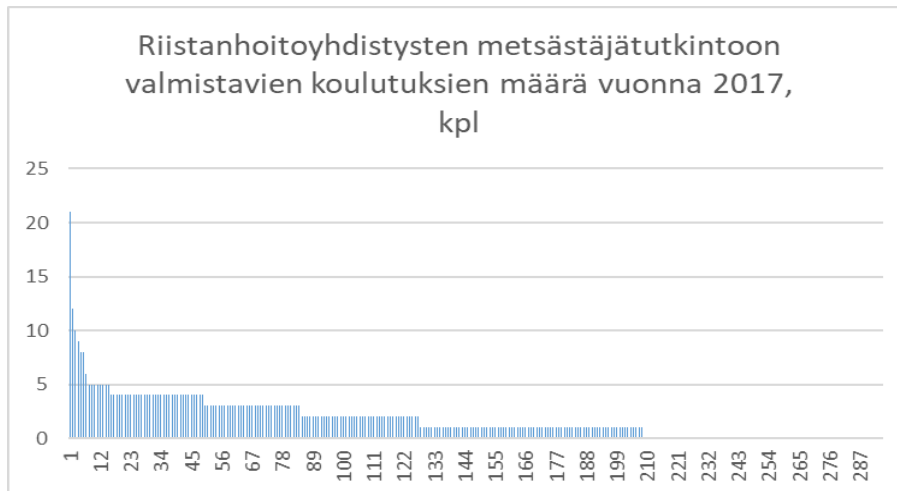
Mikäli kaikkien riistanhoitoyhdistysten valvontatoiminnan määrä säilyisi nykytasolla, valvontatoimintaa harjoittaneen riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen jako-osuuden määräksi tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 45 euroa tavattua metsästävää asiakasta (2 578) kohti. Todennäköisesti asetusta kuitenkin kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä lisäämään valvonnan määrää, jolloin yksittäistä tarkastusta kohti muodostuva valtionavustuksen jako-osuus muodostuu merkittävästi pienemmäksi.

Kuva 2. Riistanhoitoyhdistysten metsästyksen valvonnassa tavattujen metsästävien asiakkaiden määrien jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

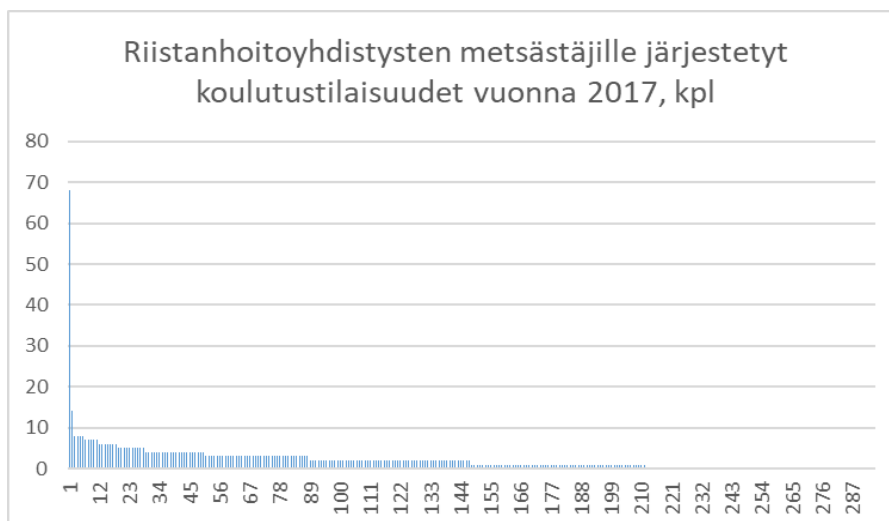
Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan 12,5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistyksille niiden toiminta-alueella järjestettyjen metsästäjätutkintoon valmistavien koulutusten mukaisessa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena on kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä järjestämään uusien metsästäjien koulutusta kaikkien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla kattavasti koko maassa. Yhdellä koulutuksella tarkoitettaisiin kurssia, jonka kesto on vähintään 12 tuntia. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 292 500 euroa. Vuonna 2017 yhteensä 208 riistanhoitoyhdistystä järjesti vähintään yhden metsästäjätutkintoon valmistavan koulutuksen. Koko maassa järjestettiin yhteensä 522 koulutusta, (vaihteluväli 1-21, kuva 3). Yhteensä 87 riistanhoitoyhdistystä ei järjestänyt lainkaan metsästäjätutkintoon johtavaa koulutusta.

Mikäli kaikkien riistanhoitoyhdistysten järjestämien metsästäjätutkintoon valmistavien koulutusten määrä säilyisi nykytasolla, yhden koulutuksen järjestämisen valtionavustuksen jako-osuuden määräksi tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 560 euroa. Todennäköisesti asetus kuitenkin kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä lisäämään koulutuksien määrää, jolloin yksittäistä kurssia kohti muodostuva valtionavustuksen jako-osuus muodostuu tätä pienemmäksi. Mikäli nykyisten järjestettyjen kurssien lisäksi kaikki tällä hetkellä kurssia järjestämättömät riistanhoitoyhdistykset aktivoituisivat järjestämään yhden koulutuksen, arvioidaan yhden koulutuksen jako-osuuden määräksi muodostuvan noin 480 euroa.

Kuva 3. Riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkintoon valmistavien koulutuksien määrien jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan 10 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten järjestämien muiden koulutustilaisuuksien määrän mukaisessa suhteessa, lukuun ottamatta ampumakoulutuksia. Jakoperusten tarkoituksena on kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä järjestämään metsästäjien koulutusta kaikkien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla kattavasti koko maassa. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 234 000 euroa. Vuonna 2017 yhteensä 211 riistanhoitoyhdistystä järjesti vähintään yhden metsästäjille suunnatun koulutuksen, yhteensä 625 (vaihteluväli 1-68, kuva 4). Lukumääräisesti yleisimpiä järjestettyjä koulutuksia ovat olleet hirvenmetsästyksen johtajien koulutukset. Yhteensä 84 riistanhoitoyhdistystä ei järjestänyt lainkaan metsästäjille suunnattua koulutusta. Mikäli kaikkien riistanhoitoyhdistysten järjestämien metsästäjille suunnattujen koulutusten määrä säilyisi nykytasolla, yhden koulutuksen järjestämisen valtionavustuksen jako-osuuden määräksi tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 370 euroa. Todennäköisesti asetus kuitenkin kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä lisäämään koulutuksien määrää, jolloin yksittäistä koulutustilaisuutta kohti muodostuva valtionavustuksen jako-osuus muodostuu tätä pienemmäksi.

Kuva 4. Riistanhoitoyhdistysten metsästäjille suunnattujen koulutustilaisuuksien määrien jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan 10 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten järjestämien kouluille, oppilaitoksille ja muille nuorisoryhmille tarkoitettujen tilaisuuksien määrän mukaisessa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena on kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä järjestämään nuorisotyötä kaikkien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla kattavasti koko maassa. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 234 000 euroa. Vuonna 2017 yhteensä 99 riistanhoitoyhdistystä järjesti vähintään yhden nuorisotilaisuuden, yhteensä 199 tilaisuutta (vaihteluväli 1-20, kuva 5). Yhteensä 196 riistanhoitoyhdistystä ei järjestänyt lainkaan tilaisuuksia kouluille ja oppilaitoksille vuonna 2017.

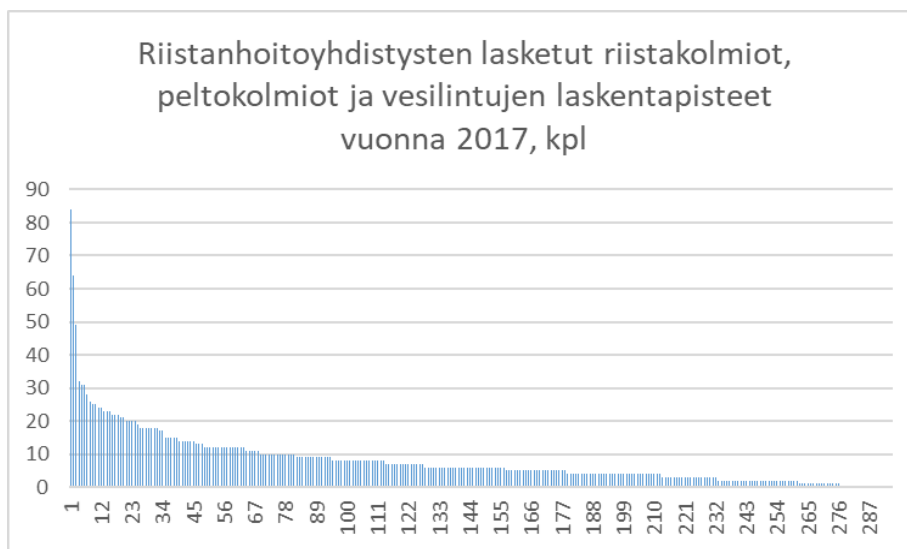
Mikäli kaikkien riistanhoitoyhdistysten kouluille, oppilaitoksille ja muille nuorisoryhmille järjestämien tapahtumien määrä säilyisi nykytasolla, yhden tilaisuuden järjestämisen valtionavustuksen jako-osuuden määräksi tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 1 175 euroa. Todennäköisesti asetus kuitenkin kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä lisäämään nuorisotilaisuuksien määrää, jolloin yksittäistä tilaisuutta kohti muodostuva valtionavustuksen jako-osuus muodostuu tätä pienemmäksi. Näin ollen todennäköisempää on arvioida, että jos jokainen riistanhoitoyhdistys järjestäisi esimerkiksi kaksi nuorisotilaisuutta (yhteensä 590), jako-osuudeksi muodostuisi arviolta noin 400 euroa tilaisuutta kohti. Esityksen mukaisen jakoperusteen arvioidaan kannustavan merkittävästi riistanhoitoyhdistyksiä järjestämään tilaisuuksia kouluille, oppilaitoksille ja muille nuorisoryhmille, minkä arvioidaan olevan riista-alan tulevaisuuden kannalta kenties merkittävimpiä toimintamuotoja.

Kuva 5. Riistanhoitoyhdistysten kouluille ja oppilaitoksille järjestämien tapahtumien määrien jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan 10 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueella laskettujen riistakolmioiden, peltokolmioiden ja vesilintulaskentapisteen mukaisessa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena

on kuvata riistanhoitoyhdistysten palvelutarvetta metsästäjien kannustamisessa toiminta-alueellaan suoritettaviin riistalaskentoihin. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 234 000 euroa. Vuonna 2017 yhteensä 276 riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueella laskettiin vähintään yksi riistakolmio, peltokolmio tai vesilintujen laskentapiste, yhteensä 2 362 (vaihteluväli 1-84, kuva 6). Yhteensä 19 riistanhoitoyhdistyksen alueella ei laskettu lainkaan riistakolmioita, peltokolmioita eikä vesilintujen laskentapisteitä. Mikäli kaikkien riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla laskettujen laskentojen määrät säilyisivät nykytasolla, yhden laskennan vaikutukseksi valtionavustuksen jako-osuuteen tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 100 euroa. Todennäköisesti asetus kuitenkin kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä lisäämään koulutuksien määrää, jolloin yksittäistä laskentaa kohti valtionavustuksen jako-osuus muodostuu tätä pienemmäksi.

Kuva 5. Riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueella laskettujen riistakolmioiden, peltokolmioiden ja vesilintulaskentapisteiden määrän jakauma suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan 5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten hirvieläinten metsästyksen lupaosakkaille järjestämien hirvieläinverotuksen suunnittelua koskevien tilaisuuksien määrän mukaisessa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena on kuvata osittain riistanhoitoyhdistyksen palvelutarvetta suurriistakantojen hoidossa ja kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä ohjaamaan hirvieläinten pyyntilupien osakkaita hakemaan kannan säätelyn toteuttamiseksi suunniteltu määrä pyyntilupia ja myös kohdentamaan verotusta syksyllä metsästyskauden kuluessa entistä tarkempien tietojen perusteella. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 117 000 euroa. Kyseisiä tilaisuuksia ei ole aiemmin tilastoitu erikseen, mutta hirvieläinten verotuksen suunnittelu ennen pyyntilupien hakemista on varsinkin hirven osalta vakiintunut osa riistanhoitoyhdistyksen toimintaa.

Vuonna 2016 metsästysasetusta muutettiin siten, että riistanhoitoyhdistys ei enää anna lausuntoa hirvieläinten pyyntilupihakemuksesta, vaan laatii ennen hakemusten jättämistä pyyntisuunnitelman. Hirvenmetsästyksen saaliin ja havaintojen reaaliaikainen kirjaaminen Oma riista –järjestelmään mahdollistaa ensi kertaa syksyllä 2017

Luonnonvarakeskuksen julkaiseman reaaliaikaisen hirvenmetsästyksen ennusteen hirvitalousalueittain. Riistanhoitoyhdistykset voisivat järjestää Oma riista – järjestelmään kirjattujen tietojen ja Luken reaaliaikaisen hirviverotusennusteen perusteella hirvenmetsästyksen luvansaajien ohjaamista koskevia tilaisuuksia myös syksyllä metsästyskauden ollessa käynnissä.

Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 117 000 euroa. Mikäli kaikki riistanhoitoyhdistykset järjestäisivät keväällä ennen lupahakemusten jättämistä kukin yhden hirvieläinverotuksen suunnittelua koskevan tilaisuuden (yhteensä 295), yhden tilaisuuden vaikutukseksi valtionavustuksen jakosuuteen tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 400 euroa.

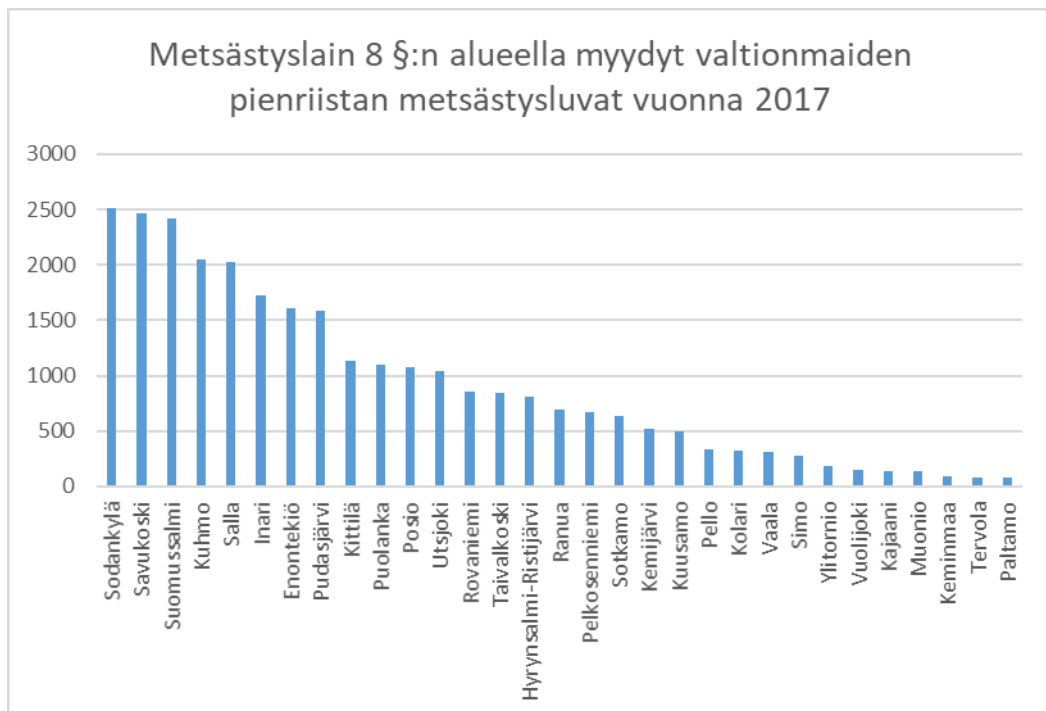
Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan 5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueilla suoritettujen hirvieläinten suurriistavirkaaputehtävien määrän osoittamassa suhteessa. Jakoperusten tarkoituksena on kuvata osittain riistanhoitoyhdistyksen palvelutarvetta hirvieläinkantojen hoidossa ja sitä palvelutarvetta, joka riistanhoitoyhdistyksille aiheutuu suurriistavirka-apuverkoston ylläpidosta, kouluttamisesta ja kannustamisesta. Käytännössä liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden hirvieläinten jäljitystyön tekevät käytännössä paikallisten metsästyssseurojen aktiiviset harrastajat, mutta riistanhoitoyhdistyksen tehtävänä on koordinoita vapaaehtoistyötä. Suurpetojen ja villisian jäljityksistä, karkottamista ja lopettamista koskevia tehtäviä ei huomioitaisi valtionavustuksen jakoperusteissa, koska poliisi maksaa niistä erillisen sopimuksen mukaisen korvauksen. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 117 000 euroa. Vuonna 2017 hirvieläinten suurriistavirka-aputehtäviä raportoitiin riistavahinkorekisteriin 11 061 kappaletta (riistanhoitoyhdistysten keskiarvo 37, vaihteluväli 1-292), joista hirviä 2526 kpl, valkohäntäpeuroja 5310 kpl ja metsäkauriita 3124 kappaletta (kuva 6). Näin ollen yhden hirvieläintehtävän vaikutukseksi valtionavustuksen jakosuuteen tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 10 euroa.

Kuva 6. Riistanhoitoyhdistyskohtaisten SRVA-tehtävien hirven, valkohäntäpeuran ja metsäkauriin yhteenlaskettujen määrien jakautuminen suurimmasta pienimpään vuonna 2017.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan 5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin susireviiryhteistyöryhmien toiminnasta vastaaville riistanhoitoyhdistyksille. Yhteistyöryhmän toiminnan järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että susireviirin yhteistyöryhmän toiminnan koordinointi olisi yhden riistanhoitoyhdistyksen päävastuulla. Tämä olisi yleensä se riistanhoitoyhdistys, jonka alueelle susireviiri suurimaksi osaksi sijoittuu. Riistanhoitoyhdistys koordinoisi susireviiryhteistyöryhmän toimintaa. Tästä aiheutuu vastaavasti myös kustannuksia ja työtä, jota tuettaisiin kohdentamalla valtionavustusta tällä perusteella. Sen sijaan avustusosuuden jakaminen kaikille reviiiryhteistyöryhmän toimintaan osallistuneille ei olisi tarkoituksenmukaista, koska siitä aiheutuisi suurempi hallinnollinen taakka kulujen ja muiden töiden jakamiseksi vastaavassa suhteessa. Hallinnollisen taakan välttämiseksi valtionavustusosuus kohdennetaan vain yhdelle riistanhoitoyhdistykselle yhteistyöryhmää kohti. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 117 000 euroa. Mikäli kaikki tällä hetkellä perustetut susireviiryhteistyöryhmät jatkaisivat toimintaansa (yhteensä 25) ja perustettaisiin yksi lisää, yhden susireviiryhteistyöryhmän koordinaation vaikutukseksi valtionavustuksen jako-osuuteen tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 4 500 euroa.

Pykälän 1 momentin 10 kohdan mukaan 2,5 prosenttia yleisavustuksesta jaettaisiin metsästyslain 8 §:n alueen riistanhoitoyhdistyksille Metsähallituksen pienriistan metsästyslupien määrän mukaisessa suhteessa. Mikäli valtionavustus säilyisi vuoden 2018 tasolla, jaettaisiin tällä perusteella 46 800 euroa. Vuonna 2017 lupia myytiin yhteensä 28 362 kappaletta, riistanhoitoyhdistyksittäin vaihteluvälillä ollessa 78-2 510 kappaletta (kuva 7). Mikäli lupamäärät säilyisivät nykyisellä tasolla, muodostuisi yhden luvan vaikutukseksi valtionavustuksen jako-osuuteen tämän jakoperusteen osalta arvioidaan muodostuvan noin 2 euroa.

Kuva 7. Metsästyslain 8 §:n alueella myydyt valtionmaiden pienriistanmetsästysluvat riistanhoitoyhdistyksittäin vuonna 2017.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin 1 momentin 2 kohdassa mainittu metsästyksen *valvontatapahtuma* niin, että sillä tarkoitettaisiin yksittäisen metsästäjän tarkastusta, jonka riistanhoitoyhdistyksen metsästyksenvalvoja suorittaa riistahallintolain (158/2011) 23 §:n 2 momentin nojalla.

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen uudistuksen valmistelussa on tarkasteltu mahdollisuutta käyttää valtionavustuksen määräävien tunnuslukujen osalta useamman vuoden keskiarvoa, joka tasaisi vuosien välistä vaihtelua avustuksen määrässä. Aiempien vuosien tilastoitujen toimintatietojen on kuitenkin arvioitu olevan puutteellisia, joten niitä ei ole katsottu voitavan käyttää.

Asetuksen toimeenpano edellyttää myös muutoksia vuotta 2018 koskevaan riistanhoitoyhdistysten toimintatietojen raportointiin, joten asetusta ehdotetaan tulevaksi voimaan jo lokakuun alussa 2018. Esimerkiksi esitettyä hirvieläinten verotussuunnittelua käsitteleviä riistanhoitoyhdistysten järjestämiä tilaisuuksia on tarpeen ryhtyä tilastoimaan vuodesta 2018 alkaen. Suurriistavirka-aputehtävien tilastoinnissa on otettu uusi järjestelmä käyttöön vuonna 2017, mikä on tarkentanut tilastoja merkittävästi. Samoin metsästyksen valvonnassa kohdattujen metsästävien asiakkaiden tilastointia on muutettu vuodelle 2017, ja se on tarkoitus määrittellä edelleen tarkemmin valtionavustuksen jakoperusteena käytettäväksi *valvontatapahtumaksi* vuodelle 2018.

Siirtymävaiheessa uudet jakoperusteet tulisivat voimaan siten, että vuonna 2019 puolet valtionavustuksesta määräytyisi vuoden 2017 avustuksen mukaan ja puolet uusilla jakoperusteilla. Valtionavustus määräytyisi kokonaan uusilla jakoperusteilla vuonna 2020.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Suomen riistakeskukselta riistanhoitoyhdistysten toimintatietoja vuosilta 2015, 2016 ja 2017, Luonnonvarakeskukselta tietoja riistalaskennoista vuosilta 2016 ja 2017 sekä Metsähallitukselta tietoja metsästyslain 8 §:n alueen myydyistä pienriistan metsästysluvista.

6. Voimaantulo

Tämä asetus tulisi voimaan 1 päivänä lokakuuta 2018.